

Література:

1. Інформаційно-аналітичні матеріали про виконання Державного бюджету України 2015-2017 рр.(за даними Державної казначейської служба України). URL: <http://www.treasury.gov.ua/> (дата звернення: 25.10.2018).
2. Соціальний звіт за 2017 рік (за даними Міністерства соціальної політики України). URL: http://mlsp.kmu.gov.ua/document/188938/2017.doc_ (дата звернення: 05.11.2018)
3. Яфінович О. Б. Особливості фінансування системи соціального захисту населення в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: економічні науки*. 2016. Вип. 12. С. 195–199.

Костюк Роман Олегович

ст. гр. ФМ-11, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Булавинець В.М.

ПРАГМАТИКА НАДХОДЖЕНЬ ГРОШОВИХ ПЕРЕКАЗІВ УКРАЇНСЬКИХ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ З-ЗА КОРДОНУ

Визначення реального обсягу надходжень доходів від трудової міграції та проблеми їх ефективного використання є об'єктом досліджень зарубіжних і вітчизняних науковців, міжнародних організацій та регуляторів фінансових ринків. Проте у багатьох країнах світу фінансово-банківська система, органи державного та місцевого управління виявились неготовими до обслуговування і регулювання значних обсягів надходжень коштів трудових мігрантів.

Згідно з офіційною інформацією Національного банку України, обсяги приватних грошових переказів з-за кордону у 2017 році становили 9,3 млрд. дол. США (або 8,3% до ВВП країни) (рис. 1).

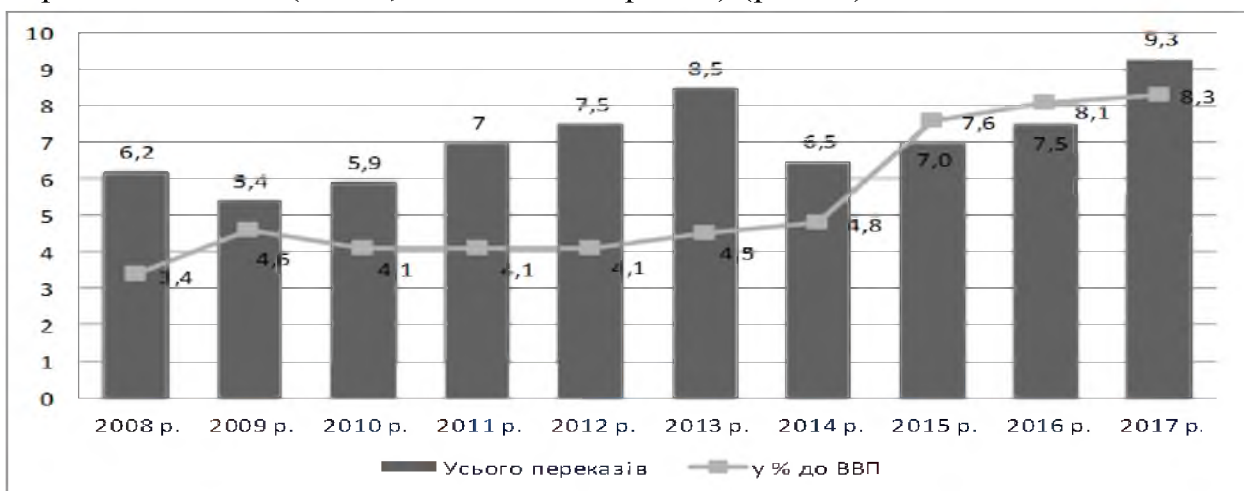

Рис. 1. Динаміка обсягів приватних грошових переказів з-за кордону в Україну у 2008–2017 роках (у% до ВВП та млрд. дол. США)*

Слід також звернути увагу на те, що дані Національного банку України щодо обсягів грошових переказів з-за кордону дещо відрізняються від статистичної інформації, яку надає Світовий банк (рис. 2). Очевидно, це пов'язано із особливостями методики розрахунків, передусім з урахуванням коштів, які переправляються неформальними каналами.

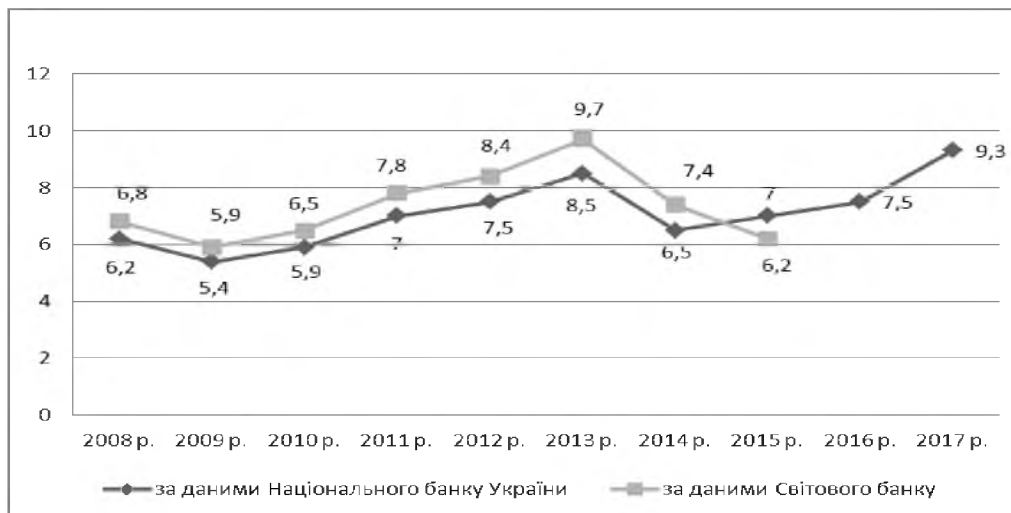

Рис. 2. Динаміка обсягів приватних грошових переказів з-за кордону в Україну у 2008–2017 роках, млрд. дол. США*

* Складено на основі [1; 2, с. 257]

Принагідно зазначимо, що основними країнами походження приватних грошових переказів у 2017 році є Польща, Росія, США, Італія та Чеська Республіка. Однак зауважимо, що ця тенденція спостерігається лише упродовж 2016-2017 років у зв'язку із зміною міграційних потоків українських трудових мігрантів. Так, у 2012 році найбільша частина приватних грошових переказів надійшла із Росії, США, Німеччини, Кіпру та Греції. А у 2008 році розподіл обсягів приватних грошових переказів в Україну за країною походження розділяли між собою Росія, США, Німеччина, Греція та Італія (рис. 3).

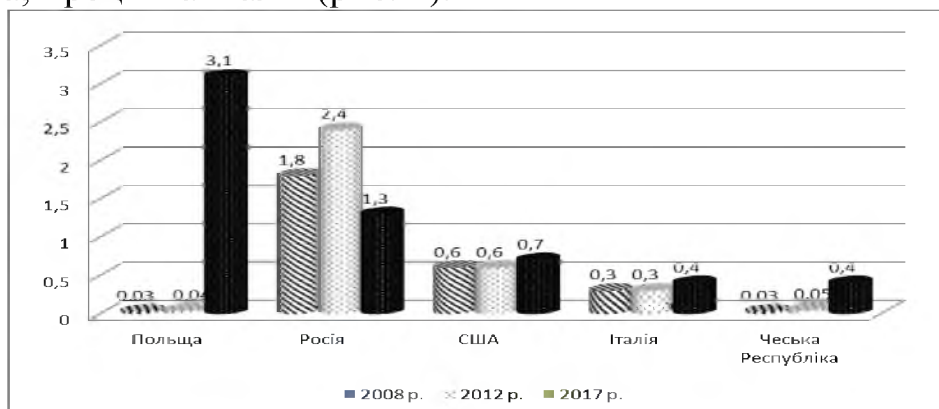

Рис. 3. Динаміка обсягів надходження приватних грошових переказів в Україну за основним країнами-відправниками у 2008, 2012 та 2017 роках, млрд. дол. США

Вагоме значення для оцінки обсягів надходжень грошових переказів трудових мігрантів з-за кордону має вибір трудовим мігрантом каналів переказу зароблених коштів. Фахівці Міжнародного валютного фонду на основі аналізу світової практики здійснення транскордонних грошових трансфертів умовно виділяють офіційні (або формальні), напівофіційні (напівформальні) та неофіційні (або неформальні) канали грошових переказів трудових мігрантів. Офіційні канали грошових переказів передбачають використання фінансово-банківської системи (міжнародних систем грошових переказів, банківських установ тощо), а також відділень поштового зв'язку. Напівофіційні включають формальні організації, які надають послуги з переказу грошових коштів поза механізмами державного регулювання. До таких каналів відносять мобільних операторів, які дозволяють здійснювати грошові перекази шляхом поповнення телефонного рахунку та одержання коштів у будь-якого уповноваженого агента; створення віртуальних рахунків в мережі Інтернет тощо [3, с. 17]. Неофіційні канали грошових переказів включають в себе: переказ коштів шляхом пересилання посилок, через інших трудових мігрантів, через водіїв міжнародних рейсів, через провідників поїздів та автобусів, агентів туристичних, рекрутингових або торгових компаній чи шляхом самостійного перевезення.

Національний банк України подає інформацію стосовно грошових переказів, які надійшли через кореспондентські рахунки, через міжнародні платіжні системи (однак без врахування переказів, що були здійснені на користь нерезидентів), а також неформальними каналами (рис. 4).

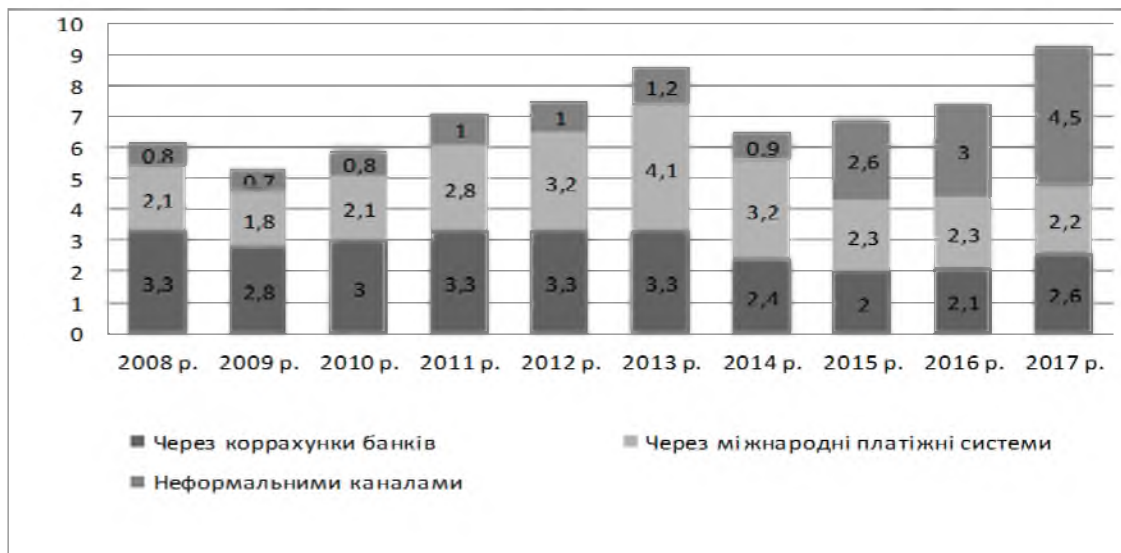

Рис. 4. Динаміка розподілу обсягів надходжень приватних грошових переказів з-за кордону в Україну за каналами надходження у 2008–2017 роках, млрд. дол. США

* Складено на основі [1]

Варто зазначити, що на вибір трудовими мігрантами каналів надходження грошових переказів впливає низка факторів. В першу чергу, як свідчать результати проведених Міжнародною організацією з міграції опитувань українських трудових мігрантів, близько половини респондентів відмовляються надсилати зароблені кошти з допомогою системи грошових переказів у зв'язку із нелегальним статусом у країні перебування. Окрім того, важливу роль відіграє також макроекономічна ситуація в країні походження трудового мігранта, адже вона здебільшого визначає рівень довіри до її фінансових інститутів.

При цьому необхідно відмітити, що офіційні канали переказу грошових коштів трудовими мігрантами з-за кордону мають низку переваг порівняно із неофіційними каналами. До таких переваг можна віднести: безпеку (фінансові організації гарантують відправнику вчасний переказ коштів; відсутність ризиків неотримання грошей, пов'язаних з їх викраденням чи втратою); ціну (серед багатьох фінансових установ комісія за переказ коштів становить не більше 1-3%, тоді як послуги кур'єрів транспортних компаній становлять близько 4-5% від суми переказу); швидкість (фінансові установи гарантують переказ коштів упродовж 1-120 хвилин); доступність (отримати грошові перекази можна в найближчому відділенні банків чи банкоматі, якщо кошти вже надійшли на рахунок одержувача); конфіденційність (інформація про відправника та отримувача переказу є конфіденційною і не може надаватись стороннім особам); доступ до додаткових послуг (при отриманні коштів у фінансових установах можна одразу ж скористатись широким спектром додаткових послуг, що сприятимуть примноженню капіталу). Тому, зважаючи на зазначені переваги, а також на поступове підвищення фінансової грамотності серед мігрантів, можемо сподіватися на поступове зменшення переказів грошових коштів неформальними каналами та отримання більш об'єктивної статистичної інформації Національним банком України.

Література:

1. Динаміка обсягів приватних грошових переказів в Україну: за методологією платіжного балансу згідно з 6-м виданням Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції (КПБ 6) / Національний банк України. URL:<https://bank.gov.ua/doccatalog/document>
2. Migration and Remittances Factbook: 3rd edition. 2016. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/23743/9781464803192.pdf>
3. Дуб А.Р. Канали міжнародних грошових переказів та чинники, що впливають на їх вибір. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. №16 (част. 4). С. 17–20.